

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

12. april 2010

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 84 af 16. marts 2010
(Alm. del - § 7).

Spørgsmål:

Ministeren bedes oplyse det demografiske offentlige forbrugstræk år for år i perioden 2009-2015 for staten i alt, regioner i alt, kommuner i alt og den offentlige sektor i alt dels med antagelsen om konstante aldersfordelte udgifter og konstante år-til-død udgifter (dvs. med og uden antagelsen om sund aldring). Det demografiske træk ønskes opdelt på aldersgrupperne 0-2 år, 3-5 år, 6-15 år, 16-18 år, 19-25 år, 26-59 år, 60-64 år, 65-79 år, 80+ år. Endelig ønskes beregningerne foretaget med henholdsvis DREAM-gruppens seneste befolkningsprognose og Danmarks Statistiks seneste befolkningsprognose.

Svar:

Beregningen af det demografiske træk på de offentlige udgifter følger principperne i Finansministeriet mellemfristede fremskrivninger - senest Konvergensprogram 2009. Beregningen tager bl.a. højde for den forbedrede helbredstilstand blandt de ældre.

Der er spurgt til det demografiske træk for henholdsvis regioner, kommuner og stat. Som udgangspunkt tager beregningerne afsæt i opgørelser af udgifterne på udgiftsområder og er således ikke sektorfordelte. Der kan imidlertid laves en grov fordeling af udgiftsområderne på følgende måde:

- Kommuner: folkeskole, dagpleje, plejehjem, ældrepleje og øvrige socialudgifter
- Regioner: hospitaler, sygesikring, medicin og øvrige sundhedsudgifter
- Stat: Undervisning (eksklusive folkeskole) og kultur

Produktivitetsforbedringer i det offentlige indgår ikke i beregningerne, men der er løbende produktivitetsforbedringer, herunder som følge af teknologiske fremskridt, der frigør ressourcer. I sundhedssektoren kan der – som bare ét eksempel – peges på udbredelsen af kikkertoperationer, der afløser almindelige operationer, og som er mindre belastende for patienten med færre sengedage til følge. Det bidrager til at frigive ressourcer, der kan medgå til ressourcebehov på andre områder. Dertil kommer, at beregningen er af mekanisk karakter, idet der ikke tages højde for, at den marginale udgift ved en ekstra bruger er mindre end den gennemsnitlige udgift.

Med disse forbehold er det demografisk betingede udgiftstræk på individuelt offentligt forbrug i hhv. regioner, kommuner og stat angivet i tabel 1.

Tabel 1							
Demografisk betinget udgiftstræk							
Årlig vækst, mia. kr.,							
2010-priser	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunale områder	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3
Regionale områder	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Statslige områder	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,2
Individuelt forbrug i alt	1,7	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Kollektivt forbrug	0,8	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
Off. forbrug i alt	2,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Indeks 2009=100							
Kommunale områder	100	100,0	100,0	100,1	100,1	100,3	100,5
Regionale områder	100	100,6	101,1	101,7	102,4	103,0	103,7
Statslige områder	100	100,8	101,7	102,4	103,0	103,5	103,8
Individuelt forbrug i alt	100	100,3	100,7	101,0	101,3	101,7	102,0
Kollektivt forbrug	100	100,2	100,5	100,7	101,0	101,2	101,4
Off. forbrug i alt	100	100,3	100,6	100,9	101,2	101,5	101,8

Anm: Indenfor de enkelte kategorier kan der være overlap mellem udgifter i f.eks. kommuner og regioner. Det medfører en del usikkerhed i opgørelsen af udgiftstrækkene fordelt på sektorer.

Det demografiske træk steg relativt meget i 2009 som følge af, at høj nettoindvandring i løbet af 2008 bidrog til en høj befolkningstilvækst fra 2008 til 2009, blandt andet med baggrund i de gode konjunkturer. I DREAM's befolkningsprognose (som beregningerne er baseret på) lægges til grund, at nettoindvandringen fremadrettet vender tilbage til et mere normalt niveau.

Beregningernes mekaniske karakter, hvor én ekstra bruger tildeles udgifter svarende til den gennemsnitlige bruger, kan medføre en tendens til at overvurdere det demografiske træk forbundet med befolkningstilvækst på kort sigt. Dette gælder fx for det kollektive offentlige forbrug, hvor beregningen altså indebærer, at det demografiske træk på offentlige administration, forsvar og politi mv. øges proportionalt med befolkningstilvæksten.

Det demografiske træk kan med nogen usikkerhed opgøres for aldersgrupper. I tabel 2 vises det aldersfordelte demografiske træk på det samlede individuelle offentlige forbrug, hvor der blandt andet tages højde for den forbedrede helbredstilstand blandt de ældre.

Tabel 2									
Demografisk træk på individuelt offentligt forbrug i alt									
Indeks 2009=100	0-5	6-15	16-18	19-25	26-59	60-64	65-79	80+	I alt
2009	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2010	99,9	99,2	102,0	102,4	99,3	98,0	103,5	100,4	100,3
2011	99,8	98,2	103,6	105,0	98,8	94,8	107,4	100,8	100,7
2012	99,4	97,5	103,7	107,6	98,4	91,5	111,3	101,3	101,0
2013	99,1	97,0	102,8	110,0	98,0	89,5	114,9	101,9	101,3
2014	98,8	96,6	101,0	112,4	97,7	88,6	118,0	102,6	101,7
2015	98,4	96,3	99,5	113,8	97,6	88,3	120,7	103,6	102,0

Sammenligning med Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning
Finansministeriets beregninger af demografisk træk tager udgangspunkt i befolkningsfremskrivningen fra DREAM. Der er ikke væsentlige forskelle mellem befolkningsfremskrivningen fra DREAM og Danmarks Statistik, når man tager den generelle usikkerhed ved befolkningsfremskrivninger i betragtning.

I tabel 3 vises et groft skøn over det aldersfordelte demografiske træk, hvor antallet i de forskellige aldersgrupper svarer til Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning. Det samlede demografiske træk stiger her en anelse mere frem mod 2015, end med DREAMs fremskrivning (jf. tabel 2 og 3).

Tabel 3									
Demografisk træk på individuelt offentligt forbrug opgjort ved Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning									
Indeks 2009=100	0-5	6-15	16-18	19-25	26-59	60-64	65-79	80+	I alt
2009	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2010	99,7	99,4	101,4	102,3	99,4	98,4	103,3	100,6	100,4
2011	99,2	98,4	103,9	104,7	98,8	95,9	107,2	101,5	100,8
2012	98,6	97,5	104,5	107,5	98,5	92,1	111,6	102,5	101,1
2013	97,7	97,0	104,2	109,8	98,2	89,3	115,7	103,8	101,6
2014	96,9	96,5	102,7	112,4	97,9	88,2	119,3	105,1	102,0
2015	96,0	96,3	100,6	114,2	97,8	87,7	122,2	106,9	102,4

Mekanisk beregnet udgiftstræk

I tabel 4 og 5 vises det demografiske træk beregnet med konstante aldersfordelte udgifter baseret på den seneste befolkningsprognose fra DREAM mv. I lyset af udviklingen i befolkningens levetid og helbred er det vurderingen at disse beregninger ikke giver et retvisende billede af det demografiske træk på de offentlige udgifter. I den forbindelse kan det nævnes, at virkningerne af sund aldring på det demografiske træk på sundhedsområdet for nyligt er analyseret af Det Økonomiske Råd, der når frem til en metode, der i store træk svarer til Finansministeriets, jf. Dansk Økonomi, efterår 2009 (DØR) og Sundhedsudgifter og finanspolitisk holdbarhed (af Marianne Frank Hansen, DREAM og Lars Haagen Pedersen, DØR), januar 2010.

Tabel 4							
Mekanisk beregnet udgiftstræk ved konstante aldersfordelte udgifter							
Årlig vækst, mia. kr., 2010-priser	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunale områder	0,5	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,5
Regionale områder	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9
Statslige områder	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2
Individuelt forbrug i alt	2,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Kollektivt forbrug	0,9	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Off. forbrug i alt	2,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
Indeks 2009=100							
Kommunale områder	100	100,1	100,2	100,3	100,5	100,7	101,0
Regionale områder	100	100,8	101,6	102,4	103,2	104,1	105,0
Statslige områder	100	100,8	101,7	102,4	103,0	103,5	103,8
Individuelt forbrug i alt	100	100,4	100,9	101,3	101,7	102,2	102,7
Kollektivt forbrug	100	100,2	100,5	100,7	101,0	101,2	101,4
Off. forbrug i alt	100	100,4	100,8	101,1	101,5	101,9	102,3

Anm: Indenfor de enkelte kategorier kan der være overlap mellem udgifter i f.eks. kommuner og regioner. Det medfører en del usikkerhed i opgørelsen af udgiftstrækkene fordelt på sektorer.

Tabel 5**Mekanisk beregnet udgiftstræk på individuelt offentligt forbrug ved konstante aldersfordelte udgifter**

Indeks 2009=100	0-5	6-15	16-18	19-25	26-59	60-64	65-79	80+	I alt
2009	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2010	99,9	99,2	102,0	102,4	99,4	98,3	103,8	100,6	100,4
2011	99,8	98,2	103,6	105,0	98,9	95,3	108,0	101,3	100,9
2012	99,5	97,5	103,7	107,6	98,6	92,2	112,4	102,0	101,3
2013	99,2	97,0	102,8	110,1	98,3	90,4	116,3	102,8	101,7
2014	98,9	96,6	101,0	112,4	98,0	89,8	119,8	103,7	102,2
2015	98,5	96,4	99,5	113,8	98,0	89,6	123,0	105,0	102,7

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen